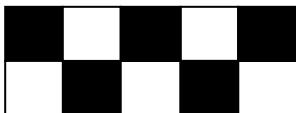

ШАХ

В ТРЯВНА И ПО СВЕТА

БРОЙ 5. АПРИЛ, 2002г.

ISSN 2367-8445

Ивайло Белев - носител на
Шахматен Оскар - сезон 2001

ИЗДАНИЕ НА ШК "ТРЯВНА - 2001"

В МИНАЛОТО

3 - 4

- Димитър Белчев

ДНЕС

4 - 11

- Трети кръг от турнирната верига “Трявна-2002” 4
- Правилник за участие в турнирната верига
“Трявна – 2002” 5
- Резултати от третия кръг на турнирната верига 6
- Номинация Шахматен Оскар на ШК“Трявна-2001” 8
- Републиканско първенство по кореспондентен шах 10

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

11 - 13

- Макс Еве

ПЪРВИ СТЪПКИ В ШАХМАТА

13 - 15

- Шахматна нотация. Записване на партията.

ЗАБАВНИ СТРАНИЦИ

15 - 20

- Перпетуум - мобиле 15
- Дебютни катастрофи 16
- Знаменити комбинации 17
- Фото-усмивки 18
- Отговори на задачите от миналия брой 19
- II Конкурс за решаване на задачи и етюди
(№13, №14, №15, №16) 20

Редактори:

Йонко Георгиев

Божидар Генчев

Сътрудници:

Кольо Дабков

Ивайло Белев

За контакти:

www.tryavna2001.org

Димитър Белчев (Дядото) е един от най-колоритните и обичани шахматисти. Многократен участник в Градските първенства и турнири извън региона, оставяйки значителен почерк в шахматната игра. За съжаление, той вече не е между нас, но завинаги ще остане в спомените на хората, които го познаваха.

Кандидат-майсторски турнир, Тръвна 1980г.

Бели: Николай Петков

Черни: Димитър Белчев

“Зашита Филидор”

1. e4 - e5; 2. Kf3 - d6; 3. d4 - e:d4 (Най-често срещаното продължение. Друга алтернатива е 3... Kf6; 4.d:e - K:e4; 5. Dd5 – Kc5; 6.Og5 – Dd7; 7.e:d – O:d6; 8. Kc3 – O-O; 9. O-O-O – Kc6; 10. Oe3 – Ke7+=); **4. K:d4 - Kf6** (До неясна позиция води 4... g6 5.Kc3 – Og7; 6.Oe3 – Kf6; 7.Dd2 – O-O; 8.O-O-O – Kc6; 9.Kc6 – b:c; 10.Oh6 – Te8 11.O:g7 Cf:g7; Od3 += Веръюци – Петронич, Будапеща 1977г.); **5. Kc3 - a6?!** 5.Dd5 – Kc5 6.Og5 – Dd7(Заслужаваше внимание g6 или Oe7 с последваща рокада); **6. Og5 - Oe7; 7. Od3 - Kbd7; 8. Kb3** (Ход, след който черните не изпитват затруднения. Интересно беше Kf5?! или O-O); **8...Ke5; 9. Oe2** (И сега за предпочитане беше O-O); **9...h6; 10. O:f6 - O:f6; 11. f4 - Kc6; 12. Dd2** (Начало на погрешен план свързан с дълга рокада, където белите попадат под много силна атака. До равенство водеше 12.O-O); **12...Oe6; 13. Of3 - O-O; 14. O-O-O?** (И сега не беше късно за къса рокада. След дългата рокада черните вземат инициативата в свои ръце и не я изпускат до края); **14...a5!** (Сигнал за активни действия); **15. Kd5** (Малко по-добре беше 15.Cb1 – a4; 16. Kc1 – b5! И отново преимуществото на черните е вън от съмнение); **15...a4; 16. Ka1 - a3!; 17. c3 - a:b2+; 18. D:b2** (виж диаграмата);

18...Ta4! (Отличен ход, след който вече всичко е ясно. Заплахите следват една след друга); **19. e5** (Последен отчаян опит за защита.); **19...Da8!** (Образцово водене на атаката); **20. Td2** (Ако 20.Цb1 – Of5+ 21.Kc2- d:e5 -+); **20...d:e5;** **21. K:c7 - Da5;** **22. K:e6 - f:e6;** **23. Od1 - Tc4;** **24. Td3 - Kb4!** (“Дядото” е в стихията си); **25. Td2 - e:f4;** **26. Kb3 - Dc7;** **27. Kd4?** (Разбира се, груба грешка, която решава веднага.); **27...O:d4** Заключителният удар! Белите се предават.

ДНЕС

На 6 и 7 април се проведе третия кръг от турнирната верига “Трявна-2002” за всички възрастови групи. За съжаление, този път почти всички състезатели се “постараха” да разколебаят доброто впечатление от месец февруари, както в игрови план, така и относно дисциплината. В крайна сметка самите състезатели не уважиха себе се и не създадоха обстановка, приятна за игра. А за самата игра - да не говорим! Всички кръгове бяха съпътствани от груби и елементарни грешки, направени от хора, които имат претенции за сериозни познания върху играта. Например, как да си обясним факта, че имаше партии с продължителност 2 – 3 минути?! А техния брой не беше никак малък. За някои състезатели този турнир трябваше да бъде “генерална репетиция” за предстоящия турнир “Търновска царица”. Жалко, защото нашето състезание не изпълни целите си и колкото по-скоро се справим с тези “прояви”, толкова по-добре. Вече, освен с многото други проблеми, ръководството на клуба трябва да се бори и с още един – дисциплината. Като цяло, този неприятен факт връща всичко постигнато досега с крачка назад и принуждава УС на ШК “Трявна-2001” още в следващия кръг да излезе със свое решение на въпроса, макар че то може да се окаже последна среща с голяма част от състезателите. Трябва да се има в предвид, че компромиси за хора, скарани с дисциплината няма да има, и в тунира ще продължат само тези, които наистина обичат шахмата, и които освен себе си уважават и противника.

На вниманието на бъдещите участници в турнирната верига представяме решителните действия, които Управителния Съвет взе, за отстраняване на наболелия проблем с дисциплината и ниското качество на партиите:

Правилник за участие в турнирната верига “Трявна – 2002”

1. Право на участие за конкретен кръг имат всички, които са присъствали на минимум 3 от максималните 4 лекции пез предходящия месец. За целта обучаващите ще изготвят присъствени списъци.
2. Началният час на всеки ктъг е 10:00 часа. Състезател, закъснял с повече от 10 минути, губи право на участие за деня.
3. Състезател, получил второ предупреждение за нарушаване на дисциплината, се отстранява от участие за деня.
4. Състезател, отстранен за нарушаване на дисциплината в два последователни месеца, губи право на участие до края на календарната година.

Взетите решения имат сила само върху турнирната верига. Провинилите се имат право на участие в квалификационния турнир за XXV Градско индивидуално първенство. Правилникът ще бъде довеждан до знанието на участниците преди всеки кръг от турнирната верига “Трявна-2002”.

Председател на ШК “Трявна-2001”

Божидар Генчев

**Трявна
08.04.2002г.**

Секретар на ШК “Трявна-2001”

Йонко Георгиев

Резултати от третия кръг на турнирната верига “Тръвна – 2002”:

Старша възраст – трети кръг

Участник	№	1	2	3	4	5	6	точки	място
Димитър Петков	1	♦	0	1	0	0	0	1	V.
Петър Христов	2	1	♦	1	½	1	1	4½	I.
Радослав Маринов	3	0	0	♦	0	0	0	0	VI.
Ивайло Белев	4	1	½	1	♦	1	½	4	II.
Павлин Алексиев	5	1	0	1	0	♦	1	3	III.
Валентин Тачев	6	1	0	1	½	0	♦	2½	IV.

Младша възраст – трети кръг

Участник	№	1	2	3	4	точки	място
Иван Стоянов	1	♦	0	2	0	2	III.
Цанко Стоянов	2	2	♦	2	1	5	I.
Пенчо Драгнев	3	0	0	♦	0	0	IV.
Теодор Маринов	4	2	1	2	♦	5	II.

Подготвителна група – трети кръг

Участник	№	1	2	3	4	5	точки	място
Ивета Христова -12г.	1	8	2	1	2	2	7	I.
Венцислав Николов -11г.	2	0	8	½	1½	2	4	III.
Добромир Драгнев -10г.	3	1	1½	8	1½	1	5	II.
Велислав Маринов - 6г.	4	0	½	½	8	½	1½	V.
Дейвид Гатев - 9г.	5	0	0	1	1½	8	2½	IV.

Временно класиране

Старша възраст:

1. Петър Христов	13,5 т.
2. Валентин Тачев	11,5 т.
3. Ивайло Белев	9,5 т.
4. Павлин Алексиев	9 т. (бараж)
5. Красен Стефанов	8 т.
6. Димитър Петков	3,5 т.
7. Радослав Маринов	2,5 т.
8. Мирослав Йовчев	0,5 т.

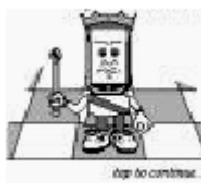
Младша възраст:

1. Теодор Маринов	13,5 т.
2. Цанъо Стоянов	8,5 т.
3. Деян Русинов	4 т.
4. Иван Стоянов	2 т.
5. Пенчо Драгнев	2 т.

Подготвителна група:

1-2. Ивета Христова	10 т.
1-2. Добромир Драгнев	10 т.
3. Добрил Маринов	8 т.
4. Иван Стоянов	5 т.
5. Венцислав Николов	4 т.
6-7. Велислав Маринов	2,5 т.
6-7. Дейвид Гатев	2,5 т.
8. Теодор Недялков	2 т.
9. Добромир Петров	1 т.

**Номинация Шахматен Оскар на ШК “Трявна - 2001” към
01.05.02г.**

(присъжда се на най-прогресиращ малд състезател до 20 години)

Участник	Год.	%	Парт.	+	=	-
1. Ивайло Белев	17	84.18	19	14	4	1
2. Петър Христов	13	81.50	27	21	2	4
3. Калин Серафимов	19	78.55	7	5	1	1
4. Николай Кънов	0	78.55	7	5	1	1
5. Теодор Маринов	10	77.28	22	16	2	4
6. Добрил Маринов	12	71.07	19	13	1	5
7. Валентин Тачев	15	70.82	24	16	2	6
8. Красен Стефанов	17	65.79	19	12	1	6
9. Ивета Христова	12	65.02	20	13	0	7
10. Добромир Драгнев	10	56.27	24	12	3	9
11. Павлин Алексиев	14	55.56	27	15	0	12
12. Цанко Стоянов	14	54.55	22	11	2	9
13/14. Иван Стоянов	11	44.44	18	8	0	10
13/14. Деян Русинов	14	44.44	9	3	2	4
15. Венцислав Николов	12	40.00	15	5	2	8
16/17. Димитър Петков	15	31.25	24	7	1	16
16/17. Дейвид Гатев	8	31.25	8	2	1	5
18. Радослав Маринов	12	29.63	27	7	2	18
19. Огнян Йорданов	12	28.57	7	2	0	5
20. Велислав Маринов	6	18.75	24	3	3	18
21/22. Теодор Недялков	12	18.18	11	2	0	9
21/22. Пенчо Драгнев	14	18.18	22	4	0	18
23. Петър Манолов	12	14.29	7	1	0	6
24. Петър Серафимов	12	8.33	6	0	1	5

МЪЖЕ

(извън класирането)

1. Пенчо Илиев	74	92.85	7	6	1	0
2. Белчо Белчев	49	90.00	5	4	1	0
3/4. Петър Пейчев	62	71.43	7	5	0	2
3/4. Юлиян Маринов	35	71.43	7	5	0	2
5. Стефан Билчев	46	57.14	7	4	0	3
6. Васил Денев	35	42.86	7	3	0	4

Представяме Ви една контролна партия между Ивайло Белев и Йонко Георгиев от предвидения спаринг-цикъл. Ръководството на клуба смята, че тази идея ще бъде изключително полезна за израстването на шахматистите ни във всички възрастови групи.

Бели: Ивайло Белев

Черни: Йонко Георгиев

Зашита “Пирц – Уфимцев”

1.e4 - d6; 2.d4 - Kf6; 3.Od3? (Стратегическа грешка. Мястото на този офицер е на “с4” или “е2”. Правилно е 3.Kc3 – g6 4.f4 – Og7 5.Kf3 – c6; 6.Oe2 – O-O; 7.O-O – Kbd7 +); 4... g6; 4.Og5 - Og7; 5.Kf3 - Og4; 6.Kbd2 - O-O; 7.h3 - O:f3; **8.K:f3 – Kbd7** (Ето последствията от слабия трети ход. Черните разрешиха проблема с белополия си офицер и вече стоят дори по-добре); **9.O-O - h6; 10.O:f6?** (Още една неточност. Трябаше да се съхрани двойката офицери посредством 10.Oe3); **10...K:f6; 11.Te1 - Dd7** (Заслужаваше внимание 1...Kh5 или с6 с последващо Dc7 и e5); **12.c4 - Taе8** (Можеше да се опита и 12...Tfe8, а другият топ да се използва по линията “с” или “д”); **13.Oc2 - e5** (Преди да се прокара този ход, трябаше първо да се играе 13...с6 и след разкриването на линията “с” да се играе Tc8); **14.d5 - Zh7; 15.Oa4!** (Неприятен ход. Сега се отслабва пешката на “d6”, която става удобен обект за атака); **15...c6; 16.Db3 - Kh5** (Инициативата на белите придобива реални очертания и черните веднага се ориентират към контраигра на царския фланг); **17.Kh2?!** (Загуба на ценно време. Както ще се окаже, конят няма работа на “h2”. Необходимо беше 17.Tad1! с идея 18.d:c b:c 19.c5!); **17... Kf4; 18.Tad1 - f5!** (виж диаграмата); **19.c5!** (Само за няколко хода позицията се изостри максимално и се изисква прецизност и от двете страни.); **19...Tf6** **20.c:d6** (Интересно беше и 20.d:c! b:c6 21.c:d T:d6; 22.T:d6 D:d6 23.Dc2!); **20...T:d6; 21.d:c6 - b:c6; 22.T:d6 - D:d6; 23.Td1?!** (Повече проблеми поставяше 23.Dc2!, атакуващи едновременно “с6” и “f5”) **23...Dc5; 24.Dc2** (След смяната на дамите и разноцветните офицери, едва ли някой може да постигне повече от реми); **24...D:c2; 25.O:c2 - Ke2+** (Конят засега доминира в позицията. Трудностите на черните вече са зад гърба им);

26.Цf1 - Kd4; 27.Ob1 - Tb8; 28.b3 - Of8; 29.Kf3 (Правилно. Дори и с цената на нови слабости, черния кон трябва да се унищожи на всяка цена, иначе белите рискуват да попаднат под неприятен натиск); **9...K:f3; 30.g:f3 - f4; 31.Td7+ - Og7; 32.T:a7 - Td8; 33.Цe2 - h5; 34.Tc7 - Td6; 35.Od3 - Цh6!; 36.a4 - Of6** (Белите едва ли могат да постигнат повече от реми, въпреки пешката в повече); **37.b4 - Цg5; 38.b5 - c:b5; 39.a:b5 - Tb6?!** (По-точно е Od8! с последващо Ob6); **40.Цd2 - Цh4; 41.Of1** (До реми води 41.Tc6 – T:c6 42.b:c Od8; 43.Of1 – Цg5; 44. Цc3 Цf6 45.Цc4 – Цe6 46.Цc5 – Oc7; 47.Oc4 – Цe7; 48 h4 – Цe8); **41...Od8; 42.Td7 - Tb8; 43.Цc3 - Tc8+** (И сега по-точно беше 43...Ob6, но въпреки това ремито вече е неизбежно); **44.Цd2 - Ob6; 45.Цe2 - Tc2+; 46.Td2 - Tc1; 47.Td1 - Tc2+ -** реми.

Републиканско първенство по кореспондентен шах 2001 – 2002г. Четвърт финал 29

Бели: Красен Стефанов, Трявна (ело -1900)
Черни: Бойко Цонев, София (ело – 1862)

Сицилианска защита

1. e4 - c5; 2. Kc3 (Белите се ориентират към т.н. “Закрит вариант” в Сицилианска защита); **2...Kc6** (Друга възможност е 2...e6; 3. g3 - d5; 4. e:d5 - e:d5; 5. Og2 - Kf6; 6. d3 - Oe7; 7. Kge2 - d4; 8. Ke4 - K:e4; 9. O:e4 - Kd7; 10. O-O - O-O; 11. Og2 - Kf6 = Тайманов – Полугаевски, СССР 1965г.); **3. g3** (До неясна позиция води: 3. f4 g6; 4. Kf3 Og7; 5. Oc4 e6; 6. f5 Kge7; 7. f:e6 f:e6; 8. d3 d5!?!; 9. Ob3 b5!?!; 10. a3 a6; 11. O-O O-O; 12. Og5 c4 Бангив – Аникаев, Киев 1978г.); **3... g6; 4. Og2 - Og7; 5.d3 - d6; 6. f4 - e6; 7. Kf3 - a6** (За предпочитанебеше 7... Kge7 с идея да се прокара хода f5 или d5 с пълноправна игра); **8.O-O?!** (Сериозно внимание заслужава хода a4 за да се попречи максимално на евентуалното b5); **8...Kf6** (И сега по-добре беше 8...Kge7); **9.Oe3?** (Шаблонен ход. Необходимо беше първо 9. Цh1 – O-O; 10.Oe3 - Kg4; 11.Og1 с цел да се съхрани двойката офицери); **9...Kg4** (Черните веднага се възползват от предоставената им възможност); **10.Дe2** (На Od2 е непреятно f5 или Kd4); **10... K:e3; 11.Д:e3 - Kd4!** (Черните имат пълноправна игра.); **12.Дd2 - b5; 13.Тab1** (По-добре беше Таe1 или Цh1.);

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

13...Дb6; 14.Ke2 - K:f3+; 15.O:f3 - Ob7 (Крайно време беше да се осигури сигурно убежище за черния цар и да се рокира); **16.c3!** (С недвусмислената идея 17.d4); **16...a5??** (Груба грешка, след която позицията на черните е вече незащитима. Необходимо беше незабавно да се играе 16...O-O; 17.d4 – c:d; 18.c:d4 – Tac8; 19.Tbc1 =); (*виж диаграмата*); **17.f5!** (Белите първи премитават “демаркационната линия” и започват активни действия срещу останалия в центъра противников цар); **17...h5?** (Още един слаб ход, след който вече всичко е ясно. Единствено продължаваше съпротивата 17... e5); **18.f:g6 - f6** (На 18...f:g следва 19.Kf4!); **19.Kf4 - Qd7;** **20.K:h5 - Tag8; 21.Og4!** (Белите водят атаката твърде енергично и не дават никакъв шанс на противника); **21...e4+; 22.d4! - O:e4; 23.K:f6+ - O:f6; 24.T:f6 - O:b1** (Последни грешки, ускоряващи края, но и след относително по-доброто 24...Od5; 25. Tbe1 – Te8; 26. Dg5! Съз заплаха 27.D:d5, позицията на белите е за предпочтане.); **25. O:e6+ Ce7; 26. Dg5!** и черните се предават.

Световните шампиони

Макс Еве (1901-1981) е петият световен шампион – от 1935 до 1937г. Завършва висше образование – математика, и защитава докторска дисертация. Пеподавател, по-късно професор по математика в Тилбургския университет. Президент на ФИДЕ от 1970 до 1978г. Той се научава да играе шах още преди да тръгне на училище, но определен интерес у него се оформя на 12-13 годишна възраст. През 1921г. Става шампион на Холандия. Участията му в турнири показват постепенно, но сигурно повишаване на шахматната му сила. Успехите на Еве и благоразположението на официалните холандски шахматни среди към него спомагат за организирането на мач за световно първенство между Еве и Алехин, проведен през 1935г. в различни градове на Холандия. Малко изненадващо, но напълно заслужено Еве побеждава с +9 – 8 =13, като показва завидна психологическа устойчивост, защото през по-голямата част от състезанието е в ролята на догонващ. След загубата на световната титла през 1937г. (+4 – 10 =11), участията му в турнири рязко намаляват. Още два пъти се бори за световната титла, но без успех.

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ

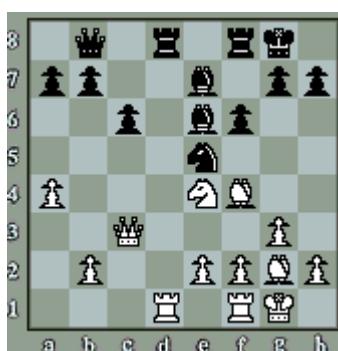
Първият път (Хага, 1948г.) е последен от 5 участника, а вторият път (Цюрих, 1953г.) е предпоследен от общо 15 претендента.

Като шахматист се отличава преди всичко с голяма дебютна ерудиция и добро тактическо виждане. Също така проучва прехода от дебюта към мителшпила и изследва много типови позиции. Ето защо е много опасен противник, когато завладее инициативата в дебюта. Притежава подчертан усет за тактически възможности в позицията и дълги години запазва способността си за далечно и точно изчисляване на вариантите. Забележителен майстор на контраатаката, като умеет да внесе обрат в шахматната партия с доброто си самообладание и удивителната си находчивост. Притежава отлична техника при реализацията на постигнатото преимущество и е много силен в анализа на отложени позиции. Победата му срещу Алехин създава широк интерес към играта в Холандия и така той допринася за развитието на шахмата в своята родина. Също така, като президент на ФИДЕ той има значителни заслуги за разпространяването и укрепването на шахмата в държавите от третия свет. Още преди смъртта му една улица в Амстердам е наречена на негово име - Макс Еве. След себе си той оставя богато литературно наследство, като през 1950г. един от неговите трудове – “Курс от шахматни лекции”, е преведен и на български.

*Еве-Алехин, мач за световно първенство,
20ma партия, Амстердам 1935г.*

Славянска защита

1. d4 - d5; 2.c4 - c6; 3.Kf3 - Kf6; 4.Kc3 - d:c4; 5.a4 - Of5; 6.Ke5 - Kbd7;
- 7.K:c4 - Dc7; 8.g3 - e5; 9.d:e5 - Ke5; 10.Of4 - Kfd7; 11.Og2 - f6; 12.O-O - Td8; 13.Dc1 - Db8; 14.Ke4 - Oe7; 15.Dc3 -O-O;
- 16.Tad1 - Oe6; 17.K:e5 - K:e5 (виж диаграмата); 18.Kg5! - f:g5?; 19.O:e5 - Of6;
- 20.O:b8 - O:c3; 21.Od6 - Tf7; 22.b:c3 - Tfd7;
- 23.Tb1! - T:d6; 24.T:b7 - T8d7; 25.T:d7 - O:d7;
- 26.Oe4 - c5; 27.c4 - O:a4?; 28.Od5+ - Cf8; 29.Ta1 - Ta6; 30.Ta2! - Ce7; 31.f4 - g:f4; 32.g:f4 - Cf6;
- 33.e4 - g5; 34.f5 - h5; 35.h4! - g:h4; 36.Ch2 - Cg5;
- 37.Ch3 - Ta5; 38.Ob7 - Cf6; 39.Od5 - Cg5;
- 40.Ob7 - Cf6; 41.Oc8 1:0

ПЪРВИ СТЪПКИ В ШАХМАТА

Гелер – Еве, Цюрих, 1953г.

Заштита Нимцович

1.d4 - Kf6; 2.c4 - e6; 3.Kc3 - Ob4; 4.e3 - c5; 5.a3 - O:c3+; 6.b:c3 - b6; 7.Od3 - Ob7; 8.f3 - Kc6; 9.Ke2 - O-O; 10.O-O - Ka5; 11.e4 - Ke8; 12.Kg3 - c:d4; 13.c:d4 - Tc8; 14.f4 - K:c4; 15.f5 - f6; 16.Tf4 - b5!; 17.Th4 - Db6; 18.e5 - K:e5; 19.f:e6 - K:d3; 20.D:d3 - D:e6!; 21.D:h7+ - Cf7; 22.Oh6 (виж диаграмата); 22...Th8!!; 23.D:h8 - Tc2; 24.Tc1? - T:g2+; 25.Cf1 - Db3; 26.Ce1 - Df3 0:1

(Из Шахматна енциклопедия, държавно издателство “Д-р Петър Берон”, София 1989г.)

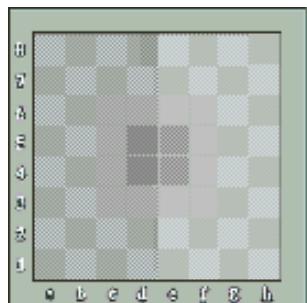

Шахматна нотация. Записване на партията.

За записване на ходовете на шахматната партия се използва прост буквено-цифров метод за означаване на полетата. Вертикалните линии на шахматната дъска се означават с първите букви от латинската азбука: a, b, c, d, e, f, g, h; а горизонталните линии – с цифрите от 1 до 8.

Дъската се поставя така че долното дясното поле да е бяло. В началната позиция разположението на фигураните е следното: белите пешки на втория горизонтал, а черните на седмия; белите топове на полетата a1 и h1, черните – на a8 и h8; белите коне на b1 и g1, черните – на b8 и g8; белите офицери на c1 и f1, черните – на c8 и f8; бялата дама на d1, а черната на d8 (полетата съответстват на цвета на дамите); и накрая царете – белия на e1, а черният на e8.

Мислено можем да разделим дъската на царски (включващ вертикалите “a”, “b”, “c” и “d”) и дамски фланг (с вертикални – “e”, “f”, “g” и “h”). Четирите полета d4, e4, d5, e5 образуват центъра, а полетата, включени в квадрата c3 – c6 – f6 – f3, оформят разширения център. Тези централни полета играят важна роля по време на партията, защото фигураните, разположени на тях или в областта на разширения център имат максимална свобода на действие (контролират най-много полета) и достигат до всеки участък на дъската по бързо, отколкото фигураните, разположени на крайните линии.

ПЪРВИ СТЪПКИ В ШАХМАТА

Всеки ход от шахматната партия се записва, като първо се посочва полето, на което се намира фигурата или пешката, поставя се тире и накрая се изписва полето, на което фигурата се премества. Това записване се нарича пълна нотация. Партията може да се записва и с кратка нотация, като в този случай се записва полето, на което отива фигурата, а пред него се изписва съкратения инициал на фигурата: **Ц** – цар, **Д** – дама, **Т** – топ, **О** – офицер, **К** – кон. Когато се премества пешка се записва само полето, на което отива.

Ако на полето, на което ще преместим фигурата, може да стъпи друга фигура от същия вид, то след съкратения инициал на фигурата записваме буквата на вертикалата, от който ще дойде фигурата (ако двете фигури са на един и същи вертикал, тогава записваме номера на хоризонта).

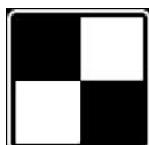
Също така се използват и следните обозначения:

+ шах; ++ двоен шах; # мат; **0-0** малка рокада; **0-0-0** голяма рокада;
! добър ход; !! много добър ход; ? slab ход; ?? груба грешка; !? ход, заслужаващ внимание; ?? съмнителен ход; = равна позиция; ± белите имат преимущество; **+** черните имат преимущество; **±** позицията на белите е за предпочитане; **±** позицията на черните е за предпочитане;
+- белите имат спечелена позиция; -+ черните имат спечелена позиция; **1.?** На ход са белите; **1...?** на ход са черните. Крайният резултат от партията най-често се обозначава така: **1:0** или **1-0** белите са спечелили; **0:1** или **0-1** черните са спечелили; **1/2:1/2** или **1/2-1/2** реми.

Ето, записана с кратка нотация, известната шестходова партия от шампионата на Франция през 1924г.

Жибо – Лазар (първо се изписва името на играещия с белите фигури)
1.d4 - Kf6; 2.Kd2 - e5; 3.d:e5 - Kg4; 4.h3?? - Ke3!!; 5.f:e3 - Dh4+;
6.g3 - D:g3# 0-1

Благодарение на шахматната нотация книгите са запазили за любителите на шахмата много интересни партии, задачи и етюди от многогодишната история на шахматната игра.

Перпетуум - мобиле

Перпетуум-мобиле – най-съкровената мечта на много поколения откриватели, днес предизвиква слизходителни усмивки. Една бессмъртна творба на Паганини все пак ни напомня, че има разлика между меганиката и изкуството, а в шахмата идеята на “вечният двигател” отдавна си е спечелила славата на една от най-сложните и интересни теми. И начинащият играч знае, че в трудни позиции вечният шах е силно защитно оръжие. Той често е извор на оригинални комбинации, не само в етюдите, но и в практически партии. Нека разгледаме една такава партия, играна преди повече от столетие:

Бели: Хампе

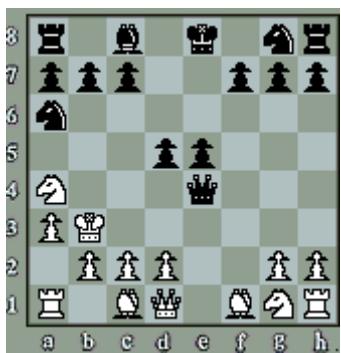
Черни: Майтнер

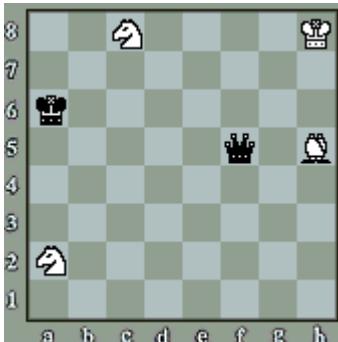
Виена 1872г.

“Виенска партия”

1. e4 - e5; 2. Кс3 - Ос5; 3. Ка4? (Днес този ход не би бил игран и от треторазрядник, но тогава, преди цял век... Правилно беше 3.Kf3); 3... О:f2+!; 4. Ц:f2 - Дh4+; 5. Цe3 - Дf4+; 6. Цd3 - d5!; 7. Цc3 - Д:e4; 8. Цb3 - Ка6; 9. a3 (След като и черните не намериха най-добрите продължения, белите като че ли запазиха фигурата в повече и заплашват след 10. Кс3 да отбият атаката, виж диаграмата).

В тази позиция вероятно мнозина биха играли очевидният ход 9... Оe6, но след 10.d4! той усложнява задачата на черните. Каква била изненадата на Хампе, когато видял последвалия ход.) 9...Д:a4+!! (Данайският дар трябва да се приеме, тъй като в противен случай Майтнер би останал с две пешки повече); 10. Ц:a4 - Кс5+; 11. Цb4 - a5+!!; 12. Ц:c5 - Кe7; 13. Ob5+ - Цd8; 14. Ос6 - b6+; 15. Цb5 - К:c6; 16. Ц:c6 - Ob7+!!; 17. Цb5 - Оa6+ и “перпетуум-мобиле” спасява черните.

А ето как изглежда аналогичната идея в етюдна форма:

Г. Надареишвили 1958г. Реми

1.Kb4+! - Цa5; 2.Kc6+ - Цa4; 3.Kb6+ - Цa3;
4.Kc4+ - Цa2; 5.Of3!! (Привличаща жертва на офицера, която дава възможност за спасение чрез вечен шах.); 5... Д:f3; 6.Kb4+ - Цa1;
7.Kc2+ - Цa2; 8.Kb4+ реми

Дебютни катастрофи

Една от причините за бързата загуба в дебюта е ранното включване на дамата в играта. В стремежа си към материални завоевания начинаещите шахматисти изолират дамата си в лагера на противника, където тя често става жертва на чуждите фигури.

Партията Ботвиник – Шпилман 1935г. Ни показва, че и гросмайсторите не са застраховани от подобно наказание, когато пренебрегнат принципите на бързото развитие на фигураните.

1.c4 - c6; 2.e4 - d5; 3.e:d5 - c:d5; 4.d4 - Kf6;
5.Kc3 - Kc6; 6.Og5 - Db6 (по-добре беше 6...e6);
7.c:d5! - D:b2; 8.Tc1 - Kb4? (Този ход води до отрязване на пътищата за отстъпление на черната дама. Необходимо беше 8...Kb8); 9.Ka4
- D:a2; 10.Oc4 - Og4; 11.Kf3! и черните се предали, тъй като на 11...Дa3 следва 12. Tc3 и черните трябва да жертвят фигура 12..Kd3+, за да спасят дамата си.

Знаменити комбинации

Бели: Рети

Черни: Тартаковер

Виена 1910г.

Защита “Каро-Кан”

- 1.e4 - c6; 2.d4 -d5; 3.Kc3 - d:e4; 4.K:e4 - Kf6;
5.Dd3 - e5; 6.d:e5 - Да5+; 7.Od2 - Д:e5;
8.O-O-O! - Ke4 (виж диаграмата).

И тук последвало:

- 9.Dd8+!! - Ц:d8; 10.Og5+ - Цс7; 11.Od8! мат.

Невероятно красив финал останал завинаги в шахматната съкровищница.

Понякога се получават такива позиции, при които собствените фигури пречат на провеждането на изгодна тактическа операция, понеже заемат поле, което трябва да бъде заето от по-полезна наша фигура или възпрепятстват наша фигура да попадне на линия или диагонал, от където в определен момент да окаже решавашо влияние върху изхода на партията. В такива случаи пречещата фигура може да бъде пожертвана, за да освободи заеманото поле или да се освободи път за овладяването на линията или диагонала. В следващия пример (виж диаграмата), използвайки тази идея черните осъществяват изключително красива комбинация.

Бели: Манов

Черни: Хайрабедян, 1962г.

- 1... Oe2 (освобождаване на линията “h” с темпо);
2.K:e2 - Th8+; 3.Qg1 - Th1+!! (завличане);
4.Q:h1 - Th8+; 5.Qg1 - Th1+!! (с тази нова жертва пътя на дамата е свободен); 6.Q:h1 - Dh8+; 7.Qg1 - Dh2 мат! (не помагаше и 2.D:b7+ - D:b7 3.T:b7+ - Q:b7; 4.K:e2 поради 4...Th8+; 5.Qg1 - Oh2+; 6.Qh1 - T:d5 с печалба.)

ЗАБАВНИ СТРАНИЦИ

Нашият екип улови гросмайстор Велислав Маринов в трескава подгровка за предстоящия трети кръг от Турнирната верига "Тръвна - 2002". Г-н Маринов и неговите консултанти Недялков, Драгнев, Петров и Добрил Маринов бяха любезни да отделят време за една снимка. За съжаление, не успяхме да вземем от тях автограф, тъй като съществуващите реална опасност да нарушим ритъма им на подготовка!

Г-н Денев усмихнат, нашия Петър намръщен. Защо ли? Репликата на Петър: "Майоре, вие с това второ място подигравате ли ми се? Че аз бях дошъл за първото!"

Ний сме бодигардове дузина,
вардим балабановата лимузина.

Отговори на задачите от миналия брой:

Задача № 9: **Tе1!**

Задача № 10: **Og2!**

Задача № 11: **1.Дс2!! – b:c2; 2.Tc1!** Сега при вземането на един от двата топа, белите дават мат с другия си топ.

Задача № 12: **1.Oa7!** (Ако черните вземат офицера вече няма кой да спре бялата пешка); **1...Oa1** (продължава да държи диагонала); **2.Цb1 – Ос3; 3. Цс2** (маневра за придвижването на царя на по-предна линия); **3...Oa1; 4.Od4! – O:d4** (на e:d4 следва Цd3); **5.Цd3 - Oa1** (при преместване на пешката се губи офицера); **6. Це4** – царят блокира черната пешка и така осигурява безпрепятствено произвеждане на своята пешка.

Временно класиране:

- 1-3. Красен Стефанов – 34т.
- 1-3. Пенчо Илиев – 34т.
- 1-3. Ивайло Белев – 34т.
- 4. Петър Христов – 24т.
- 5. Радослав Маринов – 15т.

Втори конкурс за решаване на шахматни задачи и етюди - сезон 2002

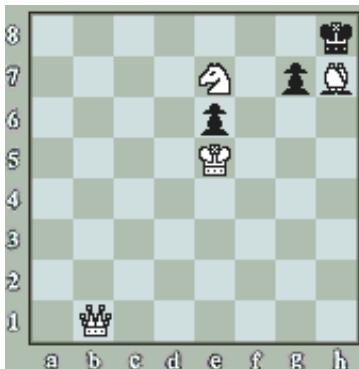
Очакваме вашите писмени отговори на адрес: 5350 Трявна, ул. "П. Р. Славейков" 51 с най-късно пощенско клеймо 20.05.2002 година. На всички участници – успех!

Задача № 13

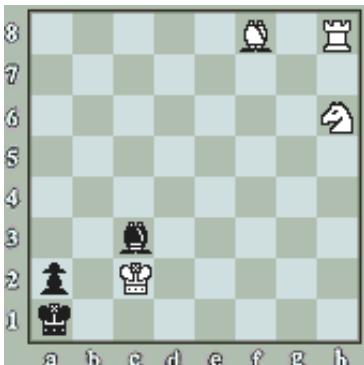
Мат в два хода (2т.)

Задача № 14

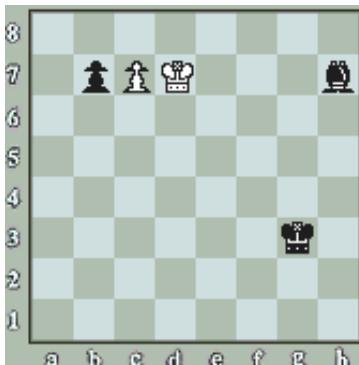
Мат в два хода (2т.)

Задача № 15

Мат в три хода (3т.)

Задача № 16

Реми (4т.)